

A közösségi rendészet varázstalanítása New Yorkban

De-Enchanting Community Policing in New York

BUDAVÁRI Árpád¹

Bevezetés: A tanulmány a közösségi rendészet eredeti, normatív víziójának történeti torzulását vizsgálja New York városának példáján keresztül. A szerző bemutatja a koncepció eredeti, közösségközpontú és bűnmegelőző célkitűzéseitől való fokozatos eltávolodást a város rendészeti stratégiáiban.

Cél: A közösségi rendészetből való kiábrándulás folyamatának, ezzel együtt a modell „kikezdtetőségének” feltárása, a modell hosszú távú fenntarthatósága érdekében fontosnak tartott tapasztalatok leszűrése.

Módszer: A vizsgálat történeti-szociológiai megközelítést alkalmaz, és átfogó szakirodalmi elemzésre, valamint New York-i esettanulmányokra támaszkodik. Az esettanulmányok a New York-i rendőrség közösségi rendészeti programjainak alakulását mutatják be.

Eredmények: A közösségi rendészet fennmaradása mindig politikai döntések és folyamatos legitimációs küzdelmek függvénye. Az egymást követő modellek nem lineáris fejlődést mutatnak, hanem adott korszakok politikai választásainak eredményei, amelyek bármikor visszarendeződhetnek konzervatívabb stratégiák felé. A 20. század végétől új jelenségként tűnt fel a keményvonalas rendészeti stratégiák „közösségi” nyelvezettel való legitimálása. Giuliani és Bratton időszakától a COP (*community policing*) címkéje sokszor a zéró tolerancia eszközeként szolgált, elmosva a határt a valódi közösségi alapelvek és az elnyomó modellek között.

Konklúzió: A tanulmány új szempontokat kínál a közösségi rendészet hazai értelmezéséhez, és hozzájárul annak kritikai újragondolásához. A New York-i tapasztalat azt mutatja, hogy a COP törekény konstrukció, amely könnyen kiüresedhet és represszív eszközzé válhat. Hosszú távú fenntarthatóságát normatív alapokra helyezése, társadalmi és szervezeti beleegyezésen alapuló alkalmazása biztosíthatja.

¹ Bűnügyi rendőrfőkapitány-helyettes, Fejér Vármegyei Rendőr-főkapitányság.

Kulcsszavak: rendészeti stratégia, közösségi rendészet, társadalmi integráció, bűnmegelőzés, zéró tolerancia

Introduction: This paper examines the historical distortion of the original normative vision of community policing through the example of New York City. The author demonstrates the gradual drift away from the original community-centered and crime-preventive goals of the concept in the city's policing strategies.

Purpose: To explore the process of disenchantment with community policing, and with it the 'fallibility' of the model, and to draw out the lessons that are considered important for the long-term sustainability of the model.

Method: The study adopts a historical-sociological approach and draws on a comprehensive literature analysis and case studies from New York. The case studies describe the evolution of community policing programs in the New York City Police Department.

Findings. Successive models do not show a linear evolution, but are the result of political choices made in particular eras, which can at any time regress towards more conservative strategies. Since the end of the 20th century, the legitimization of hard-line policing strategies through 'community' language has emerged as a new phenomenon. From the period of Giuliani and Bratton onwards, the COP label has often served as a tool of zero tolerance, blurring the line between genuine community principles and repressive models.

Conclusion: This study offers new perspectives on the domestic understanding of community policing and contributes to a critical rethinking of it. The experience in New York shows that COP is a fragile construct that can easily become eroded and become a repressive tool. Its long-term sustainability can be ensured by its normative basis and its application based on social and organisational consent.

Keywords: police strategy, community policing, crime prevention, zero tolerance, social inclusion

Bevezetés

A közösségi rendészet nem megoldás! – ezzel a címmel jelent meg 2019-ben Philip V. McHarris cikke a Black Lives Matter honlapján. A szerző szerint a közösségi rendészet nem csökkenti a rendőri erőszakot, és nem kezeli a strukturális igazságtalanságokat. Személyes tapasztalatai alapján rámutatott: a fekete közösségek sokszor nem bíznak a rendőrségben, és inkább saját erőforrásaikra támaszkodnak a konfliktusok megoldásában. McHarris állítja, hogy a modell – amely 1994-es szövetségi bevezetése óta 14 milliárd dollár támogatást kapott – nem a megoldás, hanem a probléma része, ezért költségvetését drasztikusan csökkenteni kellene, a forrásokat pedig társadalmi felzárkóztató programokra kellene fordítani (McHARRIS 2019).

Véleménye szlogenné vált, és visszhangra talált olyan mozgalmaknál, mint a Black Lives Matter, a Defund the Police, annak radikális ága, az Abolish the Police, vagy a World Without Police. Utóbbi négy fő kritikát fogalmazott meg:

- A közösségi rendészet elsősorban a rendőrség legitimítésének helyreállítását szolgálja bizalomvesztés idején.
- Nem kezeli a bűnözés okait, csak kiszorítja a problémát a frekvenciált területekről.
- Gyakran ürügy a rendőrség finanszírozásának és létszámának növelésére.
- Kiterjeszti a rendőri jelenlétet a mindennapi életre, és társadalmi problémákat rendészeti kérdéssé alakít.

Ebben az ellentmondásokkal teli helyzetben felmerül a kérdés: milyen utat járt be a közösségi rendészet kezdeteitől napjainkig? Milyen hatások formálták, és fenntartható modell maradt-e?

Jelen tanulmány a közösségi rendészet New York-i alkalmazásának történeti vizsgálatán keresztül mutatja be a modell torzulásait és azt a folyamatot, amely a McHarris által képviselt éles elutasításhoz vezetett.

A téma alaposabb megvizsgálása azért is szolgálhat érdemi információkkal a hazai rendészet és rendészettudomány számára, mert amíg az itteni alkalmazására irányuló – elsősorban a tudomány művelőinek vágyát tükröző – szándékot a modell klasszikus formája, jól interpretálható céljai vezetik (KARDOS–FÜLE–LIPPAI 2025; LIPPAI–KARDOS 2021; LIPPAI–CHRISTIÁN–BUDAVÁRI 2021), a nemzetközi gyakorlatban gyakran ezek jelentős torzulásaival találkozunk.

Fogalmi keretek

A címben jelzett folyamat megértéséhez három alapvető kérdésre kell választ adnunk: Mit értünk közösségi rendészetnek? Mit takar a „varázstanítás” fogalma? Miért éppen New York alkalmas a jelenség vizsgálatára?

Közösségi rendészet

A modell értelmezéséhez és más rendészeti stratégiákhoz való viszonyának megértéséhez Ponsaers rendszerezése nyújt keretet. Szerinte a modern rendészeti gyakorlat négy ideáltípusba sorolható: a katonai-bürokratikus, a jogelvű (legalista vagy bűnüldöző), a közösségi rendészet, valamint a köz- és magánbiztonsági rendszerek együttműködésére építő *public-private* modell. Ezek nem konkrét szervezeti formák, hanem elvi irányvonalak, amelyek egy adott kor rendőrségi filozófiáját, érték- és célrendszerét írják le.

A gyakorlatban soha nem léteznek tiszta modellek; minden rendőri szervezet stratégiája ezek keverékéből áll, és gyakran egymásnak feszülő értékeket is magában hordoz (PONSAERS 2001: 470–471).

Az új modellek rendszerint az előzőek kritikájaként jelennek meg, nem feltétlenül időrendben egymást követve, inkább logikai válaszként egy korábbi irányzat

hiányosságaira. Ha a közösségi elvek nem maradnak erősek, megnő a konzervatívabb modellekhez való visszarendeződés veszélye (PONSAERS 2001: 490).

A 20. század végére világszerte elterjedtek azok a helyi rendészeti stratégiák, amelyek a rendőrség és a közösségek partnerségét, a decentralizált működést, a bűnmegelőzést és a bűnözéstől való félelem csökkentését hangsúlyozták. Sok esetben azonban olyan stratégiákat is „közösségi rendészetként” jelöltek, amelyek céljaikban eltértek az eredeti modelltől. A közösségi rendészet befogadó, sokszínű természete és a mögötte álló komplex problémakezelés miatt nehéz egyértelmű, mindenki számára elfogadható definíciót adni, ami sérülékennyé teszi a modellt, és egyszerűsítő értelmezésekhez vezethet.

E tanulmány kiindulópontnak Friedmann meghatározását tekintí, amely Ponsaers rendszerében is alapvetésnek számít, és amely Magyarországon is széles körben elterjedt Friedmann 1996-os látogatása és a *Belügyi Szemlében* megjelent publikációja után:

„A közösségi rendőrség egy olyan politika és stratégia, amelynek célja a bűnözés hatékonyabb és eredményesebb visszaszorítása, a bűnözéstől való félelem csökkentése, az életminőség javítása, a rendőrségi szolgáltatások és a rendőrség legitimitásának javítása a bűnözést kiváltó okok megváltoztatására irányuló, proaktív közösségi erőforrások igénybevételével. Ez feltételezi a rendőrség nagyobb elszámoltathatóságát, a nyilvánosság nagyobb részvételét a döntéshozatalban, valamint a polgári jogok és szabadságok iránti nagyobb figyelmet” (FRIEDMANN 1996: 115).

A meghatározás világosan kijelöli a modell értékalapú jellegét, és hangsúlyozza, hogy a közösségi rendészet nem pusztán módszertan, hanem a rendőrség és a társadalom kapcsolatát új alapokra helyező filozófia.

Varázstalanítás

A „varázstalanítás” (*Entzauberung*) fogalma Max Webertől származik, aki a modern társadalmak átalakulását írta le ezzel a kifejezéssel: a világot egyre inkább racionális, tudományos és adminisztratív kategóriákon keresztül értelmezik, az erkölcsi és kulturális értékek helyét mérhető, számonkérhető működésmódok veszik át (WEBER 1998: 138).

A rendészetben ennek kettős hatása észlelhető: egyrészt lehetővé teszi a professzionizmus és a szakértelem érvényesülését, másrészt gyengíti a rendőri munka emberi, közösségi és értékorientált aspektusait. A közösségi rendészet eredetileg éppen ezekre a humán dimenziókra épített – bizalomra, részvételre, együttműködésre –, ám ha politikai nyomás, adatvezérelt menedzsmentlogikák vagy adminisztratív célok alá rendelik, normatív víziója kiüresedik.

Habermas ezt a „kommunikatív” és „instrumentális racionalitás” közötti feszültségként írja le: a rendészet egyre inkább a hatékonyság logikájának alárendelt adminisztratív alrendszer lesz, a társadalmi párbeszéd helyett (HABERMAS 1987: 301–303). Foucault szerint a rendészet a „kormányzás technológiája”, amely a lakosság feletti kontrollt szolgálja; a közösségi rendészet ebben lehet „emberséges arc”, de könnyen beépülhet a társadalmi ellenőrzés technológiai rendszerébe (FOUCAULT 1995: 232–235). Hoogenboom viszont

egyenesen úgy fogalmaz, hogy a közösségi rendészet depolitizáló és deprofesszionalizáló diskurzussá vált, amely az együttműködés retorikájával új ellenőrzési formákat legitimál, miközben gyengíti a rendészet szakmai autonómiáját és hivatásbéli ethosát (HOOGEN-BOOM 2009: 19–23).

A „varázstalanítás” tehát analitikus kulcsfogalom annak a folyamatnak a leírására, amelyben a közösségi rendészet elveszíti eredeti értéktartalmát, és szabályalapú, eredményorientált, politikai célokra is felhasználható eszközrendszerre válik.

A fogalom azonban nem csupán tudományos síkon értelmezhető. A bevezetőben ismertetett cikk azt a kiábrándulást írja le, amely a közösségi rendészet iránt táplált illúziók elvesztéséhez vezetett. Ahogy szerzője fogalmaz: „A közösségi rendészet azt a hamis elképzelést kelti, hogy a rendőrség partnerségek kiépítésével megoldhatja a strukturális problémákat, de ezeket csak súlyosbította” (MCHARRIS 2019).

A köznapai értelmezés nagyon hasonlít Weber eredeti koncepciójára. Amíg azonban Webernél a varázstalanodás a világ egészének átalakulását jelenti, a hétköznapi nyelvben egy személyes élmény leírására szolgál. A közösségi rendészetre értelmezve ez a demokratikus, normatív rendészeti ideál lecsupaszodását, racionális és hatalmi logikák mentén történő újraszerveződését fejezi ki. A köznapai értelmezésben a kiábrándulás, a csalódás élménye, amely a közösségek és rendőri szervezetek oldaláról is megjelenik, amikor a közösségi rendészet gyakorlata nem váltja be az ígéreteit. A választás az olvasóé, aki eldöntheti, melyik síkon kapcsolódik a folyamathoz.

New York mint vizsgálati terep

New York azért is különösen indokolt választás a közösségi rendészet történeti vizsgálatára, mert a város a modern bűnmegelőzési és rendészeti stratégiák egyik legfontosabb kísérleti terepe volt. Itt vezették be nagy léptékben többek között a Community Patrol Officer Programot, a „betört ablakok” politikáját és a prediktív rendészetet. Ezek a stratégiák jelentős társadalmi vitákat generáltak az erőszakos fellépés, az etnikai diszkrimináció és profilalkotás, valamint az elszámoltathatóság kérdésében.

Az itteni tapasztalatok nemcsak helyi, hanem nemzetközi szempontból is tanulságosak: segítenek megérteni a közösségi rendészet lehetőségeit és korlátait, illetve azt, hogy a modell miként torzulhat el a politikai, szervezeti és társadalmi nyomások hatására.

A közösségi rendészet egyes alkalmazási formái és korszakai New Yorkban

Patrick Murphy reformjai

A közösségi rendészeti szemlélet egyik úttörője New Yorkban Patrick Vincent Murphy rendőrbiztos volt. Bár nem deklarálta alkalmazta, felismerte a testületi integritás és a közösségekkel ápolott kapcsolat bizalomépítő jelentőségét. Korábbi állomáshelyein – Washingtonban és Detroitban – a rendőrség és a lakosság kapcsolatának javításán dolgozott.

Felfogása szerint, ha a rendőrséget a bűnözés elleni „hadseregként” kezelik, katonás szervezeti forma illik hozzá; ha viszont döntési jogkörrel bíró, gondolkodó szakemberek működnek, más struktúrára van szükség. A rutinszerű járőrözés bűnmegelőző hatása csekély, ezért a rendőröknek feladataikhoz illeszkedő, hasznosabb tevékenységeket kell végezniük, például bűnmegelőzési tanácsadást, fiatalokkal való kapcsolattartást (MURPHY 1976: 272).

Murphy 1970-ben, John V. Lindsay polgármester kinevezése után került a NYPD élére, miután a *The New York Times* cikksorozata és a Knapp-bizottság vizsgálata feltárta a rendőrségen belüli korrupciót. A vizsgálat nyomán Murphy elsődleges fontosságúnak tartotta a rendőrség közösségi beágyazódásának növelését. Ennek érdekében először is javítania kellett a rendőrség társadalmi megítélésén, amihez a korrupciós cselekmények mindenki által megismerhető feltárására volt szükség. A korrupció radikális visszaszorítása nem működhetett eljárások és elbocsátások nélkül, de jelentős figyelmet szentelt annak is, hogy a végrehajtó rendőrök szemléletét még azelőtt átfordítsa, mielőtt azok becsületén csorba esne (*early warning system*) (WHITE 2012: 113).

Elkötelezett volt a professzionalizmus mellett: támogatta a Rendőrségi Alapítvány (Police Foundation) tudományos munkáját, megújította a rendőrképzést, biztosította a karrierlehetőségeket és a megfelelő bérezést. Szigorította a fegyverhasználat szabályait, azt életvédelmi helyzetekre korlátozva. A közösségi kapcsolatok erősítésére körzeti rendőrcsoportokat hozott létre, 20–24 fős egységekkel, amelyek egy-egy lakótömb biztonságáért feleltek. Vezetőik önállóan dönthettek a szolgálati formáról és annak módjáról, de feladatuk a lakókkal való szövetség kialakítása volt, a helyi problémák azonosítása és kezelése érdekében (BUCKLEY 1971).

Reformjai csökkentették a korrupciót, de mély kulturális törést idéztek elő. Kialakult a *street cop culture*, amely ragaszkodott a régi szabályokhoz és bizalmatlan volt a vezetőkkel szemben, gyakran szabotálva a döntéseket. Velük szemben álltak a *management cop* tisztek, akik professzionalizmust képviseltek és támogatták a változtatásokat. Bár a belső megosztottság miatt a közösségi kapcsolatok nem épültek be szervesen a rendőri munkába, Murphy elültette a közösségi rendészet csírait, és ezzel megnyitotta az utat az utódok hasonló szemléletének érvényesülése előtt (WHITE 2012: 113).

A Community Patrol Officer Program (CPOP)

New York város első, deklarált közösségi rendészeti stratégiáját az első afroamerikai rendőrbiztos, Benjamin Ward indította el. Kinevezésének hátterében az 1970-es évek végén kibontakozó súlyos pénzügyi válság állt, amely 5000 rendőr elbocsátásához, további 8000 fő távozásához és a súlyos bűncselekmények 40%-os emelkedéséhez vezetett (WHITE 2012: 113–114). Ward 1984-ben válságkezelői mandátummal a 72. körzetben, majd több kerületre kiterjesztve vezette be a Community Patrol Officer Programot (CPOP), amely az Egyesült Államok egyik első modern, progresszív közösségi rendészeti modellje lett.

A program alapvető célja a bűnmegelőzés és a lakossági biztonságérzet növelése volt a rendőrök hosszú távú körzeti jelenlétével, személyes kapcsolatok építésével és intézményi együttműködések kialakításával. Az önkéntes jelentkezés, a rugalmas szolgálatsszervezés és a kiterjesztett döntési jogosítvány lehetővé tette a helyi problémák hosszú távú, proaktív kezelését.

A kísérleti projektek sikerességét a hivatalos értékelések és a közösségi visszajelzések is megerősítették: a kényszerintézkedések háttérbe szorultak, a rendőrök szélesebb problémamegoldó eszköztárral éltek. Eredményes példaként említhető Vincent Esposito tevékenysége, aki a kábítószer-kereskedők által uralt Sunset parkban a kábítószeres rejtékhelyeit számolta fel lakossági bejelentések alapján, kiszorítva ezzel a terjesztőket (CPOP, *Community Policing in Practice* 1988: 4–5).

A Vera-jelentés szerint egy körzeti egységhez 9 fő szükséges; a toborzás és képzés miatt a teljes lefedettséget 1988-ra érték el, amikor már 800 rendőr vett részt a programban. Bár a CPOP kezdetben jelentősen javította a rendőrség és a közösség kapcsolatát, csökkentette a bűnözést és erősítette az információáramlást (MCELROY–COSGROVE–SADD 1990), a tapasztalatlan állomány, a strukturális különbségek okozta belső feszültségek és az alacsony létszám korlátozták a hosszú távú hatékonyságot (BRATTON 2015: 2).

Safe Streets, Safe City

A Community Patrol Officer Program (CPOP) rendkívül magas erőforrásigénye a New York-i Rendőrség (NYPD) létszámnövelésének egyik fő indokává vált. David Dinkins, a város 1990-ben megválasztott demokrata polgármestere 7000 fős bővítést hajtott végre a Safe Streets, Safe City program keretében, reagálva a 2200-at meghaladó éves emberölési adatokra, a crackjárvány súlyos társadalmi következményeire és a rendőrség krónikus erőforrás-, valamint bizalomhiányára (WHITE 2012: 114). A program nem pusztán a rendőri jelenlét növelésére épült: hangsúlyt kapott a közösségi rendészet megerősítése, a bűnmegelőzés komplex megközelítése, valamint az ifjúsági, oktatási és sportprogramok támogatása. Célja az volt, hogy körülbelül 17 400 járőrt és 4000 nyomozót bízjon meg közösségi rendészeti feladatokkal. Dinkins nem volt híve a kényszerintézkedéseknek. Véleménye szerint a rendőri szigornak alapvetően jelentős diszkrecionális felhatalmazással kell párosulnia, ami inkább segítő, mint represszív intézkedésekben ölt testet (CHRONOPOULOS 2018: 12).

Ezen túlmenően bővítették az ügyészégi és bírósági kapacitásokat, fejlesztették a fiatalok igazságszolgáltatási rendszerét, és reformokat hajtottak végre a reintegrációs programok területén (CHRONOPOULOS 2018: 14; COHEN 2015). E komplex beavatkozások eredményeként az emberölések száma 17%-kal mérséklődött, csökkent a közterületi erőszak, és erősödött az intézményi bizalom a rendőrség és az igazságszolgáltatás iránt.

A végrehajtás azonban számos akadályba ütközött. A közösségi rendőri munka a hagyományos modellekhez képest intenzívebb jelenlétet, folyamatos kapcsolatépítést és magasabb szintű szociális érzékenységet igényelt, amelyet az állomány jelentős része elutasított. Raymond Kelly rendőrbiztos 1992-ben közösségi értékelő egységet hozott létre, amely a képzést „teljes kudarcnak” minősítette. A vizsgálatok feltárták a gyalogos járőrözés adatszolgáltatásának meghamisítását, az együttműködés hiányát és a közösségi igények negligálását. A járőrözés döntően hétköznap, nappal zajlott, miközben a bűncselekmények többsége éjszaka és hétvégén történt; a fluktuáció elérte a 40%-ot (CHRONOPOULOS 2018: 14).

Dinkins és a rendőrség kapcsolatát súlyosan megterhelték az 1991-es Crown Heights-i zavargások, az ezt követő rendőrtüntetések, valamint a polgármester által indított korrupcióellenes vizsgálatok. A közösségi rendészeti program finanszírozását biztosító adóemelés társadalmi elégedetlenséget keltett, amelyet Rudy Giuliani kampányában politikai tőkévé kovácsolt (CHRONOPOULOS 2018: 14–15). Megválasztását követően Giuliani rendőrbiztosnak William Brattont nevezte ki, aki a közösségi rendészet demokratikus elemeit részben megőrizve a „betört ablakok” elméletére épülő zero toleranciás stratégiát vezette be. Ez – a CPOP-hoz hasonlóan – hosszú távon hatással volt a rendészeti stratégiák globális alakulására.

A közösségi rendészeti modell kitágítása: problémaorientált rendészet, betört ablakok és a zero tolerancia

A 20. század végére a közösségi rendészet széles körben ismert és alkalmazott modellé vált. Nyitott fogalmi kerete lehetővé tette, hogy a 80-as és 90-es években megjelenő, eltérő rendészeti stratégiákat is integráljon, amelyek – legalább elvi szinten – a helyi közösségek biztonságát partnerségben kívánták kezelni. E folyamat ugyan gazdagította a koncepciót, de egyúttal hozzájárult bizonyos torzulásaihoz is. A történeti áttekintés ezért ezen a ponton indokoltta teszi két meghatározó stratégia rövid bemutatását, valamint annak tisztázását, hogy miként kapcsolódnak, illetve miben térnek el a hagyományos közösségi rendészettől.

A korszak egyik meghatározó újítása a Herman Goldstein nevéhez fűződő problémaorientált rendészet (*problem oriented policing*, POP). Goldstein felismerte, hogy a hagyományos rendőri gyakorlat túlzottan az egyedi eseményekre adott gyors, reaktív válaszokra épül, figyelmen kívül hagyva a kiváltó okokat. A POP ezzel szemben a viszszerítő problémák gyökerének feltárására és megszüntetésére összpontosít, a közösséggel együttműködésben. A modell strukturált elemzési keretet kínál. A SARA-modell (*scanning, analysis, response, assessment*) a problémák azonosításától a megoldások kidolgozásán át az eredmények értékeléséig vezet (GOLDSTEIN 1979: 247).

Bár a POP-ot gyakran összemossák a közösségi rendészettel (COP), a két megközelítés jól elkülöníthető. A COP alapvetően filozófiai keret, amely a rendőrt a közösség partnerévé teszi, kapcsolatépítő és mediátori szerepet adva. A POP pedig egy módszertani eszköztár, amely rendszerszintű problémaelemzésre és megoldásra épít. A két stratégia voltaképpen kiegészíti egymást: a COP társadalmi legitimációt biztosít, a POP pedig analitikus alapokat ad a konkrét beavatkozásokhoz.

A közösségi rendészet alapelveit – mint a bűnmegelőzés, közösségi értékek és együttműködés – azonban később olyan stratégiák is átvették, amelyek inkább represszív jellegűek voltak. Ezek közül a legnagyobb hatású a betört ablakok elmélete és annak radikalizált formája, a zero tolerancia.

A betört ablakok elméletét James Q. Wilson és George Kelling dolgozta ki 1979-ben. Alapfeltevésük szerint a kisebb rendbontások – például graffitik vagy rongálások – azt a benyomást keltik, hogy a társadalmi kontroll gyenge, ami további és súlyosabb jogsértésekhez vezethet. Ennek megelőzésére a kisebb szabálysértések kezelésére kell összpontosítani, erősítve ezzel a biztonságérzetet (KELLING–WILSON 1982: 39). Kritikusai azonban rámutattak, hogy az elmélet

alkalmazása nem csökkenti bizonyíthatóan a bűnözést, és aránytalanul a társadalom peremére szorult csoportokat sújtja. Ráadásul adottnak veszi, hogy a kis súlyú devianciák (például egy graffiti) mindenki számára a rendezetlenséget szimbolizálják, nem számolva azzal, hogy egy-egy közösségen belül sem feltétlenül szül minden esetben rendetlenségérzetet egy-egy ilyen helyzet (HARCOURT 1998: 387–388).

A zéró tolerancia stratégia – amely az 1990-es évek New Yorkjában vált meghatározóvá – a betört ablakok logikáját tette végletessé: minden jogsértést, bármilyen csekély is, szankcionálni kell. A cél az volt, hogy az apró normaszegések felszámolásával megelőzzék a súlyosabb bűncselekményeket. Ez a gyakorlat azonban gyakran túlterjeszkedett az eredeti elméleten, profilalkotáshoz, a hajléktalanok kriminalizálásához és társadalmi feszültségek növekedéséhez vezetve.

Finszter Géza szerint az Egyesült Államokban a közösségi rendészetnek két változata alakult ki: a chicagói modell, amely a társadalmi kapcsolatokra és folyamatos párbeszédre épít, és a New York-i modell, amely a veszélyforrások represszív felszámolását helyezi előtérbe. Előbbi kevésbé látványos eredményekkel jár, de elkerüli a rendőri önkénnyt; utóbbi látványos bűnözéscsökkenést hozott, ugyanakkor gyakori túlkapásokkal és a börtönnépesség növekedésével járt (FINSZTER 2018: 454).

E megkülönböztetés rávilágít arra, hogy bár a zéró tolerancia egyes értelmezések szerint a közösségi rendészet egyik változatának tekinthető, filozófiája alapvetően eltérő. A közösségi rendészet nem a „minden jogsértés azonnali szankcionálása” elvét követi, hanem a problémák gyökereinek feltárására, hosszú távú, fenntartható megoldásokra és a közösségi együttműködésre épít. Szemben a betört ablakokkal és a zéró toleranciával, a COP célja a bizalomépítés, a társadalmi kohézió erősítése és a rend fenntartása nem pusztán hatalmi, hanem partnerségi eszközökkel.

A zéró tolerancia legitimálása a közösségi elemek hangsúlyozásával

Rudolph Giuliani polgármestersége (1994–2001) a közösségi rendészetből való kiábrándulás egyik meghatározó időszaka volt New Yorkban. Ekkor vált a zéró tolerancia stratégiája tudatos kommunikációs eszközzé, amelyet Giuliani a közösségi rendészet retorikai elemeivel átszövegyekezett legitimálni a közvélemény előtt. Bár a hivatalos programok szintjén a két megközelítés számos ponton különbözött, a politikai kommunikációban és a közbiztonsági diskurzusban egyre inkább összemosódtak. Ez a kettősség hozzájárult ahhoz, hogy a közösségi rendészet fogalma New Yorkban sokak számára elveszítse hitelét, és a társadalmi percepcióban összemosódjon a keményvonalas büntetőpolitikákkal.

Giuliani polgármestersége idején a közösségi rendészet retorikája és a zéró tolerancia gyakorlata sajátos módon fonódott össze. A kommunikáció szintjén a polgármester elismerte a közösségi bevonás értékét, hangsúlyozta a lakosság részvételét a bűnmegelőzésben, és hivatkozott a helyi közösségek megerősítésére. A gyakorlatban azonban a hangsúly a szigorú, sokszor represszív intézkedéseken maradt, amelyek aránytalanul sújtották a kisebbségeket, és hosszú távon aláásták a rendőrség és a lakosság közötti bizalmat.

A polgármester és rendőrbiztosa, William Bratton beépítette elődje, David Dinkins intézkedéseinek – köztük a rendőri létszámemelésnek – eredményeit saját narratívájába. A bűnözés

két éven belül tapasztalt jelentős visszaesését úgy állították be, mint a Giuliani-féle „rendrakás” sikerét, amelynek alapja a közösségi rendszet látszólagos támogatása volt.

Az Egyesült Államokban a közösségi rendszet támogatása a Clinton-adminisztráció idején nyert intézményes formát. 1994-ben jött létre a Community Oriented Police Service (COPS) hivatal, amely a 100 000 új rendőr utcára vezénylését ígérő kampányprogram részeként indult. A program az évek során több mint 20 milliárd dollár támogatást osztott szét, és az ország 18 000 bűnüldöző szerve közül több mint 13 000 részesült belőle (JAMES 2025).

Giuliani hivatalba lépésekor komoly költségvetési hiánnyal szembesült, ezért 1500 rendőr elbocsátását jelentette be – részben a Dinkins-féle létszámnövelés kritikájaként. A helyzetet Charles Schumer szenátor oldotta meg, aki a COPS-program szövetségi forrásaiból biztosította az NYPD támogatását. Így paradox módon a közösségi rendszet szövetségi finanszírozása egy zéró toleranciát hirdető városvezetést segített (Chuck Schumer and Rudy Giuliani Press Conference 1995).

1994 nyarán kijelentette, hogy „vissza kell állítani a rendőrség hagyományosabb szerepét”, de később árnyalta álláspontját: nem a közösségi rendszet elhagyását, hanem annak egyszerűsítését és céljainak tisztázását sürgette. Véleménye szerint a program azért lett népszerű, mert az emberek aktív járőrözést láttak benne, ám idővel „akadémiai jellegű, szociális szolgáltatásokra is kiterjedő” tevékenységgé vált, ami szerinte idegen a rendőrség feladatától (MITCHELL 1994).

A polgármester nyíltan ritkán használta a „közösségi rendszet” kifejezést saját stratégiájára, mégis tudatosan alkalmazta annak vonzó tartalmi jegyeit. Ez a kommunikációs taktika lehetővé tette, hogy a közvélemény előtt a szigorú rendészeti intézkedések széles körben támogatott, „közösségi” ernyő alatt jelenjenek meg.

Számos alkalommal hangsúlyozta például a közösség szerepét a bűnmegelőzésben. Az 1997-es Neighborhood Week rendezvényen például New Yorkot „413 kisvárosként” írta le, ahol a lakosok közvetlenül tehetnek környezetük biztonságáért és vonzerejéért. 1998-ban, a Safe at Home program bejelentésekor a drogproblémák megoldását erős, stabil közösségek építésében látta, amelyek képesek megszüntetni a bűnözés táptalaját (*Mayor Giuliani Proclaims June 1–June 8 Neighborhood Week in New York City 1997; Mayor Giuliani Announces Safe at Home Initiative to Strengthen Communities and Anti-drug Campaign 1998*).

A parkok állapotáról szóló beszédében az önszerveződő közösségi erőfeszítéseket méltatta, kiemelve, hogy a városi terek akkor működnek jól, ha mögöttük aktív helyi közösségek állnak (*Mayor Delivers „State of the Parks” Addresses 1997*). A rendkívül erős társadalmi kritikát kiváltó rendőri túlkapásokot követően – például az 1997-es Abner Louima-ügy után – a rendőrség és a lakosság kapcsolatát erősítő fórumokat hirdetett, ahol a rendőrök közvetlenül találkoztak a körzetükben élőkkel.²

A bűnözés Giuliani idején látványosan csökkent: a hét fő bűncselekmény³ együttes száma 1993 és 2001 között 430 460-ról 162 064-re esett vissza. Az emberölések 66%-kal,

² Abner Louimát, az Egyesült Államokba bevándorolt haiti származású férfit 1997. augusztus 9-én őrizetbe vették és a 70. körzet rendőrkapitányságára állították elő. Itt a New York-i rendőrség rendőrei a mosdóba vitték, majd megverték és kínozták. Az ügyet követően az Amnesty International a New York-i rendőrség rendőrei által alkalmazott túlzott erőszak gyakorlatát válságról számolt be, ennek ellenére a rendőrség nem volt hajlandó elismerni, hogy a Louima-ügy nem elszigetelt eset (MILLER 1998: 149).

³ Emberölés, szexuális erőszak, rablás, súlyos testi sértés, betöréses lopás, nagy értékű elkövetett lopás, nagyobb értékű gépkocsilopás.

a betörések 68%-kal, a nagy értékű gépkocsilopások 73,5%-kal mérséklődtek (Police Department City of New York). Ezek az eredmények jól kommunikálhatók voltak, de a közbiztonság szubjektív érzete nem javult ezzel arányosan. A Quinnipiac Egyetem 1996-os felmérése szerint bár a lakosság 70%-a támogatta Giuliani bűnözéskezelését, az afro-amerikai és latin-amerikai közösségek körében jelentős volt annak elutasítása.

A legnagyobb vitákat a *stop and frisk* (*stop-question and frisk*, SQF) gyakorlat váltotta ki. A módszer bűnmegelőzési céllal, gyakran konkrét ok nélkül tette lehetővé bárki megállítását és átkutatását. A kisebbségi közösségek szerint a rendőrök aránytalanul gyakran vették célba az afroamerikai és latin-amerikai lakosságot (Quinnipiac University 2013).

Az Amnesty International 1996-os jelentése rögzítette, hogy 1987 és 1994 között a rendőri visszaélések miatti panaszok száma 977-ről több mint 2000-re nőtt, a kártérítések összege pedig 13,5 millióról 24 millió dollárra emelkedett. A Mollen-bizottság eközben súlyos korrupciós ügyeket tárt fel: kábítószer-kereskedők védelmét ellátó, jogellenes házkutatásokat végző és a drogkereskedelemben aktívan részt vevő rendőrökről számolt be. A lakossági panaszokat vizsgáló Civilian Complaint Review Board (CCRB) működése sem volt megfelelő: 1995-ben az első félévben 3961 panasz érkezett, de kevesebb mint egyharmadában indult vizsgálat (Amnesty International 1996: 3–5, 56–58).

Loïc Wacquant szerint a zéró tolerancia legfontosabb következménye a rendőrség és az afroamerikai közösség közötti mély bizalmi szakadék kialakulása volt (WACQUANT 2001: 33). Az életminőség-bűncselekmények szigorú kezelése pedig a bíróságok jelentős túlterheltségéhez vezetett (WACQUANT 2001: 34).

A Bratton távozása utáni rendőrbiztosok – Howard Safir, Bernard Kerik és a Giuliani után hivatalba lépő polgármester, Raymond Kelly – a „még több rendőr, még keményebb fellépés” elvét követték. Kelly Operation Impact programja során a bűnözési gócpontokat gyakorlatilag rendőri egységek szállták meg, tömeges igazoltatásokkal és letartóztatásokkal. 2004-ben 3,6 millió igazoltatás és több mint 350 000 letartóztatás történt (ASHRAF 2020: 10).

Sajátos módon a COPS-program – amely eredetileg a közösségi rendészet támogatására jött létre – a későbbi években is finanszírozta a polgármester rendőri állománybővítési terveit, például 1600 új rendőr felvételét, akik részben a drogellenes programokhoz kapcsolódtak (NYC Government 1998).

Bloomberg, Kelly és a stop and frisk szemlélet elburjánzása

A zéró tolerancia közösségi arculatú alkalmazása Michael Bloomberg polgármestersége idején (2002–2013) váltotta ki a legnagyobb vitákat. Az emberölések száma 649-ről (2001) 335-re (2013) esett vissza, ami az 1960-as évek óta a legalacsonyabb érték volt, a súlyos bűncselekmények száma szintén jelentősen csökkent (*Seven Major Felony Offenses* [é. n.]). Bloomberg technológia- és adatvezérelt rendészetet hirdetett: bővítette a térfigyelő és arcfelismerő kamerarendszert, továbbfejlesztette a CompStatot, ugyanakkor csúcsra járatta a *stop and frisk* gyakorlatot, amely lehetővé tette bárki megállítását és átkutatását gyanú esetén.

A New York Civil Liberties Union adatai szerint 2002–2013 között 5 millió ilyen intézkedés történt, 2011-ben ezek 87%-a afroamerikaiakat és latin-amerikaiakat érintett, miközben arányuk a lakosságban 50% volt. Az ellenőrzöttek 90%-a nem követett el jogsértést (NYCLU 2025). A gyakorlatot végül 2013-ban a szövetségi bíróság is alkotmányellenesnek nyilvánította diszkriminatív jellege miatt. Bloomberg később, 2019-ben nyilvánosan bocsánatot kért, elismerve, hogy stratégiája aránytalanul sújtotta a kisebbségeket, és jelentős károkat okozott (GOLDMACHER 2019).

Közeledési kísérlet a társadalomhoz: de Blasio és újra Bratton

A közösségi rendészet „varázstalanításának” szimbolikus és tényleges állomása volt, hogy 2014-ben William Bratton, a zero tolerancia atyja ismét az NYPD élére került Bill de Blasio demokrata polgármester felkérésére. De Blasio ígéretéhez híven radikálisan visszafogta a Bloomberg-féle *stop and frisk* gyakorlatot (2011-ben közel 700 000, 2016-ban már csak 12 400 igazoltatás volt), és új alapokra helyezte a *neighborhood policinget*. Bevezette a testkamerákat, valamint online, naponta frissülő intézkedési adatbázist hozott létre a transzparencia növelésére (NYCLU 2019).

Bratton feladata az volt, hogy egyensúlyt találjon a túlkapások elleni reformok és a hagyományos bűnüldözés között. A *neighborhood policing* keretében egyes körzetekre külön rendőröket jelöltek ki, és mérsékelte a „betört ablakok” stratégiát, kevesebb igazoltatással, a technológia bevonásával. Szigorúbb ellenőrzést és átláthatóbb protokollt vezetett be (Associated Press 2020). A társadalmi bizalom azonban nem állt helyre, különösen az Eric Garner-ügy nyomán, aki egy igazoltatás közben tiltott fojtófogas és az elodázott orvosi ellátás miatt halt meg 2014-ben. Kritikusai szerint az új elnevezések mögött megmaradtak a régi, elnyomó módszerek. Végül jórészt emiatt Bratton 2016 szeptemberében távozott.⁴

A növekvő bizalmatlanságra reagálva de Blasio közel 1 milliárd dollárral csökkentette a rendőrség költségvetését, a forrást ifjúsági és szociális programokra irányítva. Támogatta a Civil Rights Law 50/A cikkének eltörlését, amely a rendőrségi fegyelmi ügyek titkosításáról rendelkezett. Szemléletváltást hirdetett: a kisebb jogsértések helyett a bűnözés valódi okaira kívánt koncentrálni közösségi követek bevonásával és a város sokszínűségének képviselésével (CBS News 2020). Kiállt a hírhedt, túlkapásokkal vádolt 600 fős civil ruhás egység, a Street Crime Unit feloszlátása mellett, amely kisebb megszakításokkal 1971 óta működött (NYC Mayor’s Office 2015).

A szigor restaurálása: Eric Adams intézkedései

Bill de Blasio 2021-es távozását követően érzékelhetően visszatért a 2013 előtti rendészetpolitika iránya. Eric Adams, aki maga is rendőri múlttal rendelkezik, polgármesterként

⁴ Bratton második korszakának rendészeti stratégiáját részletesebben lásd *A reform és a közösség alapú működés kilátásai a magyar rendőrségen* című munkámban (BUDAVÁRI 2023).

sajátos módon foglalta össze mindazt, ami az elmúlt öt évtizedben a New York-i közösségi rendészetet jellemezte.

Rendészeti politikájában következetesen hivatkozott a közösségi rendészet alapelveire, retorikájában a bűnmegelőzést, a lakossági partnerséget és a bizalomépítést állította a középpontba, miközben gyakorlatában sokszor a kemény, represszív eszközöket részesítette előnyben. Programjaiban – például a *Blueprint to End Gun Violence*-ben vagy a *Neighborhood Safety Teams* és a *Community Link* kezdeményezésben – megjelentek a COP jellemzői, mint a közösségi erőforrások bevonása, a helyi problémákra szabott rendőri jelenlét, a civil együttműködés és az életminőség-javítás célja (WATKINS 2020; NYC 2022; Mayor Adams Announcement on NYPD Neighborhood Safety Teams 2022; NYPD [é. n.]). Ugyanakkor ezeket a kezdeményezéseket alapvetően fokozott járőri jelenlét vagy az életminőség elleni jogsértések elleni kemény fellépések kísérték. Így Adams politikájában a COP egyszerre jelentett valódi közösségi programokat és olyan kommunikációs eszközt, amellyel a rendparti intézkedéseket a közösség érdekeire és támogatására hivatkozva igazolta.

Röviddel hivatalba lépése után bejelentette a de Blasio által korábban felszámolt, túlkapaszkodásokkal terhelt civil ruhás egység újjáalakítását. Ezzel párhuzamosan a 2013-ban alkotmányellenesnek minősített *stop and frisk* intézkedések száma két év alatt 87%-kal emelkedett (NYCLU 2025), miközben jelentős költségvetési megszorításokat vezetett be a rendőrséget ellenőrző Polgári Panaszvizsgáló Testületnél, korlátozva annak működési lehetőségeit (KOTOWSKI 2023).

2023 decemberében Adams elindította a „Közbiztonsági hét” programsorozatot, és kiadta a *Safer Together* című jelentést (NYC 2024), amelyben hangsúlyozta a közösségekkel való szoros együttműködés fontosságát, valamint a bűnözés fennmaradását elősegítő okok felszámolását. Kiemelt példaként mutatta be a „Community Link” programot, amely több mint húsz városi ügynökség összehangolt munkájára épül, és két év alatt több mint hatszáz műveletet hajtott végre az öt kerületben.

A jelentés konkrét eredményként említi 1300 illegális dohány- és kannabiszbolt bezárását, 20 000 „szellemautó”⁵ lefoglalását, 15 900 bírság kiszabását és 1070 razzia végrehajtását. A leg súlyosabb problémák között szerepel a hajléktalanság, az illegális árusítás, a droghasználat és a graffitik terjedése, amelyek kezelésére a Community Link 13 önkormányzati szervezetet kapcsol össze (NYPD [é. n.]).

2025 áprilisában a polgármester és az első női rendőrbiztos, Jessica Tisch közös sajtótájékoztatóban jelentették be az életminőség-bűncselekmények elleni rendőri egységek, az úgynevezett „Q” csapatok felállítását (*Mayor Adams, NYPD Commissioner... 2025*).

Összegzés, következtetések

Az NYPD közösségi rendészeti stratégiáinak áttekintése után kijelenthető: a *community policing* New Yorkban kiteljesedett formájában sosem valósult meg. A több hullámban indult kezdeményezéseket rendre a rendőrség és a társadalom közötti konfliktus,

⁵ Elhagyott, hamis rendszámú jármű.

a rendőri önkény és a korrupció felerősödése hívta életre, meghonosítására a legnagyobb esély a 70–80-as években mutatkozott. A 80-as évek végétől azonban egyre inkább nyilvánvalóvá vált, hogy az addig megtámadhatatlannak tűnő stratégia korántsem megin-gathatatlan. A rendőrök nehezen fogadták be, hiszen az addig az erős, férfias imázst sugárzó hivatás gyakorlata a közösségi rendészet mindennapjaiban gyakran szociális feladatellátást jelentett.

Ha azonban nem csupán a végrehajtók szintjén vizsgáljuk a közösségi rendészet problémáit, hamar ráébredhetünk a gyengeségek egyik fő okára. A közösségi rendészet fogalomkészlete a modell nyitott, befogadó természete miatt képlékeny, így kitett az eredeti céljával nem harmonizáló értelmezéseknek is. A weberi értelemben vett „varázstalanodás” e folyamatban úgy érhető tetten, hogy a közösségi rendészet eszméje – a partnerség, a bizalom és a helyi problémamegoldás – fokozatosan technokratikus, politikai és bürokratikus eszközzé redukálódott. A kiábrándulást a rendőrségi kultúra zártága, a politikai kisajátítás, a teljesítménymutatók kizárólagossága és a marginalizált csoportok bizalomvesztése (például Black Lives Matter, Defund the Police, Abolish the Police) erősítette.

Ponsaers megállapításai alapján a közösségi rendészet fennmaradása politikai döntések és folyamatos legitimációs küzdelem függvénye. Az egymást követő modellek sorrendje nem lineáris evolúciót jelent. Sokkal inkább arról van szó, hogy ha egy adott korszakban a közösségi rendészet válik uralkodó irányzattá, az politikai döntés eredménye, aminek a legitimációjáért és fenntartásáért folyamatosan meg kell küzdeni. A folyamat nem csupán egy irányba haladhat, bármikor bekövetkezhet a visszarendeződés. Ha például a közösségi elveket nem őrzik erősen, erősödik a konzervatívabb modellekhez való visszafordulás veszélye (PONSAERS 2001: 490). A 20. század végétől azonban nemcsak az elnyomó, centralizált modellek felé való visszarendeződés vált reális veszéllyé, hanem egy új jelenség is: a keményvonalas rendészeti stratégiák retorikai legitimálása a COP nyelvezetével. Giuliani polgármestersége és Bratton rendőrbiztoszi időszaka óta a politika felismerte, hogy a „közösségi” címke társadalmi támogatottsága a zero tolerancia és más szigorú megközelítések elfogadtatására is felhasználható. Ez a retorikai összemosás a társadalom észleléseiben elhalványította a határt a valódi közösségi alapelvek és a közösségi köntösbe bújtatott elnyomó modellek között.

Az olyan represszív intézkedésekkel operáló proaktív stratégiák, mint a *broken windows* vagy a zero tolerancia rövid távon mérhető bűnözéscsökkenést hozhatnak, de leegyszerűsítik az eredményesség mérését, háttérbe szorítják a bizalom és méltányosság szempontjait, és erősítik a társadalmi egyenlőtlenségeket. A New York-i tapasztalat így kettős tanulsággal szolgál: egyrészt megerősíti, hogy a közösségi rendészet törekeny politikai és szervezeti konstrukció, amelynek fennmaradásához folyamatos elköteleződés és intézményes védelem kell; másrészt figyelmeztet arra, hogy a „közösségi” címke önmagában nem garancia a közösségi alapelvek érvényesülésére, sőt, politikai eszközként azok kiüresítését is szolgálhatja.

Nemzetközi példák – mint például a japán *koban* rendszer (HÉRA 2024) vagy a finn modell – egyértelműen bizonyítják, hogy a COP máig releváns lehet, ha a normatív alapok megerősödnek, a rendőri kultúra nyitottabbá válik, a civil kontroll és átláthatóság biztosított, valamint a rendészeti oktatás hosszú távon formálja a szemléletet.

Egyértelmű, hogy a közösségi rendészet New York-i jövője nem pusztán a rendőrség kezében van. A társadalmi bizalom újjáépítése közös feladat: állampolgároké, civil szervezeteké, döntéshozóké és maguké a rendőröké is. A varázstanodás nem visszafordíthatatlan – de csak akkor remélhető fordulat, ha a rendészet újra képes lesz nemcsak a törvényeket, hanem a közösségek reményeit is képviselni.

Felhasznált irodalom

- Amnesty International (1996): *United States of America: Police Brutality and Excessive Force in the New York City Police Department. Report*. Online: <https://www.amnesty.org/en/documents/amr51/036/1996/en/>
- ASHRAF, Muhammad J. (2020): *Precision policing: A Way Forward to Reduce Crime. Thesis*. Calhoun: The NPS Institutional Archive DSpace Repository. Online: <http://hdl.handle.net/10945/64864>
- Associated Press (2020): De Blasio on New NYPD Reforms, Body-cam Footage. *YouTube*, 2020. június 16. Online: <https://www.youtube.com/watch?v=5C0kNhvlixI>
- BRATTON, William J. (2015): *The NYPD Plan of Action and the Neighborhood Policing Plan: A Realistic Framework for Connecting Police and Communities*. Online: <http://home.nyc.gov/html/nypd/html/home/POA/pdf/Plan-of-Action.pdf>
- BUCKLEY, Tom (1971): Murphy among the Meat-Eaters. *New York Times*, 1971. december 19. Online: <https://www.nytimes.com/1971/12/19/archives/murphy-among-the-meateaters-murphy-among-the-meateaters.html>
- BUDAVÁRI Árpád (2023): *A reform és a közösség alapú rendészet esélyei a magyar rendőrségen*. PhD-értekezés. Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola.
- CBS News (2020): De Blasio Announces Several NYPD Reforms, Including Shifting Funding From Police To Youth Services, *Cbsnews.com*, 2020. június 7. Online: <https://www.cbsnews.com/newyork/news/de-blasio-announces-several-nypd-reforms-including-shifting-funding-from-nypd-to-youth-services/>
- CHRONOPOULOS, Themis (2018): The Making of the Orderly City: New York since the 1980s. *Journal of Urban History*, 46(5), 1–32. Online: <https://doi.org/10.1177/0096144217705459>
- Chuck Schumer and Rudy Giuliani Press Conference (1995). *C-Span*, 1995. június 29. Online: https://www.c-span.org/program/news-conference/law-enforcement-grants/172982?utm_source
- COHEN, Steven (2015): A Well-Deserved Honor for Mayor David Dinkins. *Columbia Climate School*, 2015. október 5. Online: <https://news.climate.columbia.edu/2015/10/05/a-well-deserved-honor-for-mayor-david-dinkins/>
- CPOP, *Community Policing in Practice* (1988). New York: The Vera Institute of Justice. Online: https://vera-institute.files.svcdcdn.com/production/downloads/publications/cpop-community-policing-in-practice/legacy_downloads/1210.pdf
- FINSZTER Géza (2018): *Rendészettan*. Budapest: Dialóg Campus.
- FOUCAULT, Michel (1995): *Discipline and Punish. The Birth of the Prison*. New York: Vintage Books (eredeti kiadás: Pantheon Books, 1978). Online: https://monoskop.org/images/4/43/Foucault_Michel_Discipline_and_Punish_The_Birth_of_the_Prison_1977_1995.pdf
- FRIEDMANN, Robert R. (1996): Közrendészet: néhány elméleti és gyakorlati megfontolás. *Belügyi Szemle*, 34(6), 114–123.

- GOLDMACHER, Shane (2019): Michael Bloomberg Pushed ‘Stop-and-Frisk’ Policing. Now He’s Apologizing. *New York Times*, 2019. november 17. Online: <https://www.nytimes.com/2019/11/17/us/politics/michael-bloomberg-speech.html>
- GOLDSTEIN, Hermann (1979): Improving Policing: A Problem-Oriented Approach. *Crime Delinquency*, 25(2), 236–258. Online: <https://doi.org/10.1177/001112877902500207>
- HABERMAS, Jürgen (1987): *The Theory of Communicative Action*. Boston: Beacon Press.
- HARCOURT, Bernard E. (1998): Reflecting on the Subject: A Critique of the Social Influence Conception of Deterrence, the Broken Windows Theory, and Order-Maintenance Policing New York Style. *Michigan Law Review*, 97(2), 292–389. Online: <https://doi.org/10.2307/1290289>
- HÉRA Gábor (2024): A japán kőban közösségi rendészeti modell. *Belügyi Szemle*, 72(1), 153–170. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2024.1.9>
- HOOGENBOOM, Bob A. (2009): *Bringing the Police Back in Notes on the Lost & Found Character of the Police in Police Studies*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam. Online: http://www.maatschap-pijvenveiligheid.nl/wordpress/wp-content/uploads/2012/12/hoogenboom_english.pdf
- JAMES, Nathan (2025): *The Community Oriented Policing Services (COPS) Program: Potential Issues for Reauthorization*. Congressional Research Services. Online: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R48151/2>
- KARDOS Pál – FÜLE Ferenc – LIPPAI Zsolt (2025): A körzeti rendész mint közösségi rendész. *Belügyi Szemle*, 73(5), 1001–1016. Online: <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2025.v73.i5.pp10>
- KELLING, George L. – WILSON, James Q. (1982): Broken Windows. The Police and Neighborhood Safety. *The Atlantic Monthly*, 249(3), 29–38.
- KOTOWSKI, Owen (2023): *Report on the Fiscal 2024 Preliminary Plan and the Fiscal 2023 Mayor’s Management Report for the Civilian Complaint Review Board*. Online: https://council.nyc.gov/budget/wp-content/uploads/sites/54/2023/03/CCRB.pdf?utm_source=chatgpt.com
- LIPPAI Zsolt – KARDOS Pál (2021): Bűnmegelőzés és hazafiság: Interjú Túrós András ny. r. altábornaggyal, az Országos Polgárőr Szövetség elnökével. *Magyar Rendészet*, 21(4), 29–35. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2021.4.1>
- LIPPAI Zsolt – CHRISTIÁN László – BUDAVÁRI Árpád (2021): A helyi rendészet és a településbiztonság új trendjei itthon és külföldön. *Glossa Iuridica*, 8(4), 75–191.
- Mayor Adams Announcement on NYPD Neighborhood Safety Teams (2022). *CBS News*, 2022. március 21. Online: <https://www.cbsnews.com/newyork/video/mayor-adams-announcement-on-nypd-neighborhood-safety-teams/>
- Mayor Adams, NYPD Commissioner Tisch Launch new *Quality of Life Division to Enhance Public Safety and Community Trust* (2025). Online: <https://www.nyc.gov/office-of-the-mayor/news/218-25/mayor-adams-nypd-commissioner-tisch-launch-new-quality-life-division-enhance-public-safety#/0>
- Mayor Delivers „State of the Parks” Addresses (1997). Online: <https://www.nyc.gov/html/om/html/97/sp031-97.html>
- Mayor Giuliani Announces Safe at Home Initiative to Strengthen Communities and Anti-drug Campaign (1998). Online: <https://www.nyc.gov/html/om/html/98b/pr407-98.html>
- Mayor Giuliani Proclaims June1–June8 Neighborhood Week in New York City (1997). Online: <https://www.nyc.gov/html/om/html/97/sp318-97.html>
- McELROY, Jerome E. – COSGROVE, Colleen A. – SADD, Susan (1990): *CPOP: The Research. An Evaluative Study of the New York City Community Patrol Officer Program*. New York: The Vera Institute of Justice. Online: <https://vera-institute.files.svcdn.com/production/downloads/publications/1211.pdf>

- McHARRIS, Philip (2019): Community Policing is Not the Answer. *The Appeal*, 2019. december 2. Online: <https://theappeal.org/community-policing-is-not-the-answer/>
- MILLER, Marshall (1998): Police Brutality. *Yale Law and Policy Review*, 17, 149–200. Online: <https://openyls.law.yale.edu/entities/publication/99c5b8da-d466-4570-8b6c-a4e5290de045>
- MITCHELL, Allison (1994): Giuliani Urges Street Policing Refocused on Crime. *New York Times*, 1994. január 25. Online: <https://www.nytimes.com/1994/01/25/nyregion/giuliani-urges-street-policing-refocused-on-crime.html>
- MURPHY, Patrick V. (1976): The Development of the Urban Police. *Current History*, 80(417), 245–248, 272–273.
- NYC (2024): *Safer Together*. NYC Office of the Mayor. Online: <https://www.nyc.gov/assets/home/downloads/pdf/press-releases/2024/Public-Safety-Week-Report.pdf>
- NYC (2022): *The Blueprint to End Gun Violence*. Online: <https://www.nyc.gov/assets/home/downloads/pdf/press-releases/2022/the-blueprint-to-end-gun-violence.pdf>
- NYCLU (2019): *Stop and Frisk Data*. Online: <https://www.nyclu.org/data/stop-and-frisk-data#about-data>
- NYCLU (2025): *Stop and Frisk Data*. Online: <https://www.nyclu.org/data/stop-and-frisk-data>
- NYC Government (1998): President Clinton Announces New York City Will Receive \$120 Million in Federal Grants to Fund 1,600 New Police Officers, *NYC.Gov*, 1998. január 15. Online: <https://www.nyc.gov/html/om/html/98a/pr031-98.html>
- NYC Mayor's Office (2015): Mayor de Blasio Unveils New Groundbreaking Neighborhood Policing Vision. *YouTube*, 2015. június 25. Online: <https://www.youtube.com/watch?v=H-k8Pkfn0-o>
- NYPD [é. n.]: *Community Link. A Multi Agency Response for Quality-Of-Life Issues*. Online: <https://www.nyc.gov/site/nypd/bureaus/patrol/community-link.page>
- Police Department City of New York. Online: https://www.nyc.gov/assets/nypd/downloads/pdf/crime_statistics/cs-en-us-city.pdf
- PONSAERS, Paul (2001): Reading About „Community (Oriented) Policing” and Police Models. *Policing*, 24(4), 470–497. Online: <https://doi.org/10.1108/EUM00000000006496>
- Quinnipiac University (2013): Originally released April 1996 Mayor Gets Good Grades For Making City Safer, Quinnipiac College Poll Finds; But New Yorkers Credit Bratton For Drop In Crime. *Poll.qu.edu*, 2013. december 6. Online: <https://poll.qu.edu/poll-release-legacy?releaseid=1986>
- Seven Major Felony Offenses* [é. n.]. Online: https://www.nyc.gov/assets/nypd/downloads/pdf/analysis_and_planning/historical-crime-data/seven-major-felony-offenses-2000-2023.pdf
- WACQUANT, Loic (2001): *A nyomor börtönei. A „zéró tolerancia” világméretű terjedése*. Budapest: Helikon.
- WEBER, Max (1998): A tudomány mint hivatás. In *Tanulmányok*. Budapest: Osiris, 127–155.
- WHITE, Michael D. (2012): The New York City Police Department, its Crime Control Strategies and Organizational Changes, 1970–2009. *Justice Quarterly*, 31(1), 74–95. Online: <https://doi.org/10.1080/07418825.2012.723032>